

ಆನೆ ದೈತ್ಯ ಪ್ರಾಣಿ. ಬೆಳೆದ ಆನೆಯ ತೂಕ ಸುಮಾರು 4500 ಕೆ.ಜಿ.ಯಿಂದ 5700 ಕೆ.ಜಿ. ಯಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 200 ಕೆ.ಜಿ.ಯಷ್ಟು ಆಹಾರ ಮತ್ತು 150 ಲೀಟರ್‌ನಷ್ಟು ನೀರು ಆನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆನೆಗಳಿಗೆ ಬೆವರು ಗ್ರಂಥಿಗಳಿಲ್ಲ! ದೇಹದ ಉಷ್ಣತೆ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ತಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಚಾಚಿದಂತೆ ಬೀಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ತೆಳುವಾಗಿರುವ ಕಿವಿಯ ಹಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ರಕ್ತನಾಳದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ರಕ್ತವನ್ನು ತಂಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ದೇಹ ತಂಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸೊಂಡಿಲು ಎಷ್ಟು ಮೃದುವಾಗಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಬಲಿಷ್ಠ. ಮನುಷ್ಯನ ಕೈಗೆ ಇರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಂತೆ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿತ ಸೊಂಡಿಲಿಗಿದೆ. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸೂಜಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸೊಂಡಿಲಿಗಿದೆ.

ಒಂದೇ ಕಡೆ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲದ ಗಜರಾಜನಿಗೆ ಸೀಮಿತ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಒಗ್ಗದು. ವಿಶಾಲ ಜಾಗದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಅದು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಶ್ರೇಣಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟದ 1600 ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಷ್ಟು ಇಲ್ಲಷ್ಟು ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ದಿನಕ್ಕೆ 20 ಕಿ.ಮೀ.ನಂತೆ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಾ ಸುಮಾರು ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಾಗುವ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟದ ತುದಿ ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದವು. ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೊರಟರೆ ಬೇಸಿಗೆ ವೇಳೆಗೆ ಮೇವು ಮತ್ತು ನೀರಿಗೆ ಬರವಿಲ್ಲದ ದಕ್ಷಿಣದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಷ್ಟು ಉದ್ದ ಮತ್ತು ಅಗಲವಿದ್ದ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಇಂದು ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ, ಆನೆಗಳು ಏಕೆ ರೈತರ ಜಮೀನಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಕಂಡರೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಂದುಹಾಕುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಘಟ್ಟದಿಂದ ಉಗಮಿಸಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳಿಗೆ

ಕಟ್ಟಿದ ನೂರಾರು ಅಣೆಕಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಮೊದಲು ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ ನೀಗಿಸಲು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲದ, ರಾಜಕಾರಣಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ಗಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಈ ರೀತಿ ಕಟ್ಟಿದ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಮುಳುಗಿತು. ಇದರಿಂದ ಆನೆಗಳಿಗೆ ವಾಸಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಆನೆಗಳು ಘಟ್ಟದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿದ್ದ 'ಕಾರಿಡಾರ್' ಎಂಬ ದಾರಿ ಅಥವಾ ಪಥದ ತುಂಡರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಷ್ಟು ವಾಹನಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಾದವು. ವಾಹನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಗಲವೂ ಆಗುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಈಗಲೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇವೆ! ಜೊತೆಗೆ ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗಗಳು. ಇವು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದದ್ದು ಮಾತ್ರ ಆನೆಗಳ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳನ್ನು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ತುಂಡರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದು, ಆನೆಗಳ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟು ನೀಡಿದೆ.

ಬಹಳ ಸೂಕ್ತವಾದ ಘಟ್ಟದ ಅರಣ್ಯ ಒತ್ತುವರಿ, ಆನೆಗಳ ಸಹಜ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ತೊಡಕು. ಒಂದು ಕಡೆ ತಂಜಾವು ಕೃಷಿ ಪ್ರದೇಶ, ರಾಗಿಯ ಹೊಲಗಳು, ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳು, ಅಡಿಕೆ, ತೆಂಗು, ಕಾಫಿಯ ತೋಟಗಳಾಗಿ ಕಾಡು ಒತ್ತುವರಿಯಾಗಿದೆ. ಮಠ ಮತ್ತು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಸಹ ಕಾಡಿಗೆ ಬೇಲಿ ಹಾಕಲು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒತ್ತುವರಿಯಾದ ಜಮೀನಿಗೆ ಹಾಕಿರುವ ಮುಳ್ಳುತಂತಿ ಅಥವಾ ಸೋಲಾರ್ ಬೇಲಿ-ಕಂದಕಗಳು ಜಮೀನಿಗೆ ಹಾಕಿರುವ ಬೇಲಿಗಳಂತೆ ಇರದೆ, ಆನೆಗಳ ಮೈಯನ್ನೇ ಸುತ್ತಿ

ಚುಚ್ಚುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆನೆಗಳ ವಾಸಸ್ಥಳ ಸಂಕುಚನಗೊಂಡಿರುವುದು ಆನೆಗಳನ್ನು ಚಿಂತೆಗೇಡು ಮಾಡಿದೆಯೇ? ಅವುಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿದೆಯೇ? ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ನಮಗಿದೆಯೇ?

ಕಿರಿದಾದ ಮತ್ತು ಒಡೆದು ಚೂರಾಗಿರುವ ನೆಲೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಂಗಾಲಾಗಿರುವ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಂಟಕ ಎದುರಾಗಿರುವುದು ಆಹಾರದಿಂದ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಹುಲ್ಲು, ಬಿದಿರು, ಮರಗಳ ತೊಗಟೆ, ಗಿಡ ಮರಗಳ ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗಳು ಇಂದು ಲಂಟಾನ, ಪಾರ್ಥೇನಿಯಂ, ಯೂಪಟೋರಿಯಂ ಮುಂತಾದ ಕಳೆ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಸೊರಗಿವೆ. ಕ್ಯಾಸಿಯ ಸಸ್ಯಗಳು ಹೊಸ ಕಂಟಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿವೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಬಿದಿರು ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಹೂ ಬಿಟ್ಟು, ಭತ್ತವಾಗಿ ಉದುರಿ ಇಡೀ ಬಿದಿರು ಮೆಳೆಯೇ ಒಣಗಿಹೋಗುವುದು. ಪ್ರತೀ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಅರಣ್ಯವೇ ಒಣಗಿ ಬರಡು ಭೂಮಿಯಂತೆ ಕಂಡರೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬೀಳುವ ಕಾಡ್ಲಿಚ್ಚಿನ ಕಾಟ ಬೇರೆ.

ಆನೆಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಸಿಗಬೇಕು? ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಗಜಪಡೆ ತಮ್ಮದೇ ಹಳೆಯ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಕಬ್ಬು, ಬಾಳೆ, ಅಡಿಕೆ, ತೆಂಗು, ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಿದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನಲ್ಲ! ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಅವುಗಳು ನಡೆದು ಹೋದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಳಾದ ಬೆಳೆಗಳ ಚಿತ್ರವನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಇಡೀ ಜಮೀನು ಅಥವಾ ತೋಟವೇ ಹಾಳಾದಂತೆ ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆಯುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಗಳ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಮೀನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನರಮಾನವರ ಮೇಲೆ ದಾವೆ ಹೂಡಲು, ವಾದಿಸಲು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಇಲ್ಲವಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮಗಳ ಭಾಷೆಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಗುಂಡು ಹೊಡೆಸಿಕೊಂಡು ಸತ್ತವೆಷ್ಟೋ? ರೈಲ್ವೆ ಬ್ಯಾರಿಕೇಡ್‌ಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಕೆಲವು ಸತ್ತರೆ, ದಂತಚೋರರಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ ನತದೃಷ್ಟ ಗಂಡಾನೆಗಳು ಅನೇಕ. ಕೆರೆಗಳ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಉಸಿರು ಚೆಲ್ಲಿದ ಆನೆಗಳೂ ಇವೆ. ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಸಾಗಿರುವ ಹೈ ವೋಲ್ಟೇಜ್ ಮಾರ್ಗಗಳ ತಂತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಸತ್ತ ಆನೆಗಳೂ ಉಂಟು.

ಮನುಷ್ಯನ ತಪ್ಪಿನಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯನೇ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲ. ಎಂಬ ಸತ್ಯ ನಮಗೆ ಅರಿವಾಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಆನೆಗಳು ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮಾರ್ಗ ಎಳೆದಿಲ್ಲ, ಜಮೀನಿಗಾಗಿ ಕಾಡನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ! ಇರುವ ಕಾಡನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ನಡೆಸಿದರೆ ಅವುಗಳ ಉಳಿವು. ಆ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಉಳಿವೂ ಸಾಧ್ಯ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: feedback@sudha.co.in